

BIJLAGE 1

**Lijst van toegestane bedrijven binnen
de bestemming "Agrarisch gebied" en
"Woondoeleinden"**

BIJLAGE 1

LIJST VAN TOEGESTANE BEDRIJVEN BINNEN DE BESTEMMINGEN AGRARISCH GEBIED EN WOONDOELEINDEN			
volg-nummer	omschrijving van bedrijven		
		(vergelijkbaar met) SBI-code	milieu-categorie
B.1.	Fouragehandel	61.15 / 61.16	3
B.2.	Detailhandel: Pot- en veengrond Bestrijdingsmiddelen (chemische) Kunstmest	66.62 61.52 61.18	5
B.3.	Machinale houtbewerkingsinrichting	51	3
B.4.	Machinale houtbewerkingsinrichting	51	3
B.5.	Bakkerij	20.81.1	2
B.6.	Stalling kampeermiddelen	72.41	2
B.7.	Stalling kampeermiddelen	72.41	2
B.8.	Dierenbegrafplaats	98.91	1
B.9.	Ambachtelijke vervaardiging/repatrie gebruiksgeoderen	68	2
B.10.	(rond)houthandel	61.6	3
B.11.	(rond)houthandel	61.6	3
B.12.	vervaardiging en handel in houten (tuin) bouwwerken, zoals schuurtjes	51.11	3
B.13	Detailhandel in voedings- en genotmiddelen buurtverzorgend (rijdende winkel)	65/66	1
B.14.	Machinale houtbewerkingsinrichting Detailhandel in houtprodukten	51 6612.2	3 2
B.15.	Agrarisch dienstverlenend bedrijf	01.4	3
B.16.	Rietdekkersbedrijf	51.15	3

BIJLAGE 2

**Lijst van maximale oppervlakten
grote woonhuizen**

BIJLAGE 2

LIJST VAN MAXIMALE OPPERVLAGTEN GROTE WOONHUIZEN							
volg-nummer	max. opp. (m ²)	volg-nummer	max. opp. (m ²)	volg-nummer	max. opp. (m ²)	volg-nummer	max. opp. (m ²)
1.	700	33.	280	65.	165	97.	550
2.	270	34.	320	66.	425	98.	470
3.	180	35.	190	67.	235	99.	175
4.	980	36.	200	68.	200	100.	190
5.	870	37.	500	69.	180	101.	280
6.	220	38.	360	70.	175		
7.	250	39.	390	71.	465		
8.	320	40.	490	72.	190		
9.	210	41.	280	73.	375		
10.	330	42.	440	74.	265		
11.	370	43.	200	75.	190		
12.	310	44.	330	76.	290		
13.	790	45.	170	77.	230		
14.	500	46.	350	78.	310		
15.	600	47.	290	79.	180		
16.	450	48.	240	80.	215		
17.	160	49.	220	81.	235		
18.	220	50.	200	82.	210		
19.	190	51.	265	83.	290		
20.	vervalt	52.	480	84.	305		
21.	190	53.	170	85.	230		
22.	460	54.	300	86.	390		
23.	240	55.	320	87.	310		
24.	250	56.	265	88.	235		
25.	170	57.	295	89.	300		
26.	210	58.	170	90.	290		

LIJST VAN MAXIMALE OPPERVlakTEN GROTE WOONHUIZEN							
volg-nummer	max. opp. (m ²)	volg-nummer	max. opp. (m ²)	volg-nummer	max. opp. (m ²)	volg-nummer	max. opp. (m ²)
27.	450	59.	345	91.	185		
28.	190	60.	215	92.	245		
29.	360	61.	330	93.	180		
30.	730	62.	225	94.	190		
31.	180	63.	270	95.	455		
32.	260	64.	355	96.	245		

BIJLAGE 3

**Lijst van toegestane bedrijven en
maximale oppervlakten binnen de
bestemming "Bedrijfsdoeleinden"**

BIJLAGE 3

LIJST VAN TOEGESTANE BEDRIJVEN EN MAXIMALE OPPERVAKTEN BINNEN DE BESTEMMING BEDRIJFSDOELEINDEN				
volg- nummer	omschrijving van bedrijven			Maximale gezaamen- lijke op- pervlakte van de ge- bouwen (m²)
		(vergelijkbaar met) SBI- code	milieu- categorie	
1.	Autoreparatiebedrijf	68.2	3	340
2.	Bouwbedrijf Autoreparatiebedrijf Detailhandel: bouwmaterialen	51 68.2 66.15	3	850
3.	vervallen			
4.	Machinefabriek	35	3	460
5.	Autoreparatiebedrijf	68.2	3	350
6.	Bouwbedrijf	51	3	1.230
7.	Opslag-/onderhoudswerkplaats	51.21	3	120
8.	Opslag/reparatie/onderhoudswerkplaats ten be- hoefte van waterschap; reparatie van machines en werktuigen	34.92	3	630
9.	Goederenwegvervoerbedrijf; zonder schoonma- ken tanks	72.3	3	1.250
10.	Honden- en kattenpension Hondenfokkerij	98.93 01.17	3	530
11.	Timmerbedrijf Klusjesbedrijf	51.11	3	390
12.	Fouragehandel Kunstmesthandel Bouwmaterialen	61.15 / 61.16 61.18 66.15	3	2.400
13.	Autoreparatiebedrijf Benzine-service-station met LPG	68.2 66.31	3	800
14.	Vervaardiging en handel in houten (tuin)bouw- werken, zoals schuurtjes	51.11	3	530
15.	Wegenbouw Aannemingsbedrijf	51.21 51.21	3	1.020
16.	Veilingbedrijf (kleinschalig)	84.97	2	1.410
17.	Beton- en aannemingsbedrijf	51.21	3	370
18.	Detailhandel: tweedehands goederen (ge- mengd assortiment)	66.84.1	1	1.130

LIJST VAN TOEGESTANE BEDRIJVEN EN MAXIMALE OPPERVAKTEN BINNEN DE BESTEMMING BEDRIJFSDOELEINDEN				
volg- nummer	omschrijving van bedrijven			Maximale gezaamen- lijke op- pervlakte van de ge- bouwen (m²)
		(vergelijkbaar met) SBI- code	milieu- categorie	
19.	Rietdekkersbedrijf	51.15	3	1.600
20.	Visverwerkingsinrichting (kleinschalig)	20.31	3	460

BIJLAGE 4

**Lijst van na vrijstelling
toegestane bedrijven**

BIJLAGE 4

Categorale Bedrijfsindeling Buro Vijn Datum: 16/08/95

SBI-CODE	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
01.3	Plantsoenendiensten, hoveniersbedrijven	1
02	BOSBOUW	
02.	Bosbouwbedrijven	3
03	VISSERIJ	
03.03	Binnenvisserijbedrijven	3
03.06	Visteeltbedrijven	3
03.07	Siervissenkwekerijen	2
20 / 21	VOEDINGS- EN GENOT- MIDDELEN INDUSTRIE	
20.12	Loonslachtersbedrijven	3
20.71	Groente- en fruitcon- servenfabrieken:	
	- jam	3
20.81.1	Broodbakkerijen, v.c. < 2500 kg meel/week:	
	- alleen voor eigen winkelbedrijf	2
	- ook voor toelevering aan derden	3
20.83	Banketbakkerijen	1
21.32	Branderijen:	
	- overige (theepakkerijen e.d.)	3

21.7	Tabakverwerkende ind.:	
	– sigaren	3
22	TEXTIEL INDUSTRIE	
22.12	Wolspinnerijen e.d.	3
22.13	Wolspinnerijen–weverijen:	
	– aant. weefgetouwen < 50	3
22.14	Wolweverijen:	
	– aant. weefgetouwen < 50	3
22.23	Katoentwijnerijen, –spoelerijen, naalgarenfabr.	3
22.24	Katoenspinnerijen–weverijen:	
	– aant. weefgetouwen < 50	3
22.25	Katoenweverijen:	
	– aant. weefgetouwen < 50	3
22.32	Kousen– en sokkenfabr.	3
22.33	Tricot onder– en nachtkleding– kledingfabrieken	3
22.39	Tricotfabrieken n.e.g.	3
22.71	Huishoud– en woningtextiel– fabrieken	3
22.72	Dekenstikkerijen, spreienfabrieken e.d.	3
22.73	Zeilen–, tenten– en dekkledenfabrieken	3
22.79	Textielwarenfabrieken (excl. kleding) n.e.g.	3
22.91	Band–, vlecht–, kant– en passementfabrieken	3

22.92	Vilt- en vezelvliesfabr.	3
22.93	Touwslagerijen	3
22.94	Jutespinnerijen-weverijen	
	- aant. weefgetouwen < 50	3
22.99	Textielind. n.e.g. (coaten, cacheren, impregneren)	3
23	KLEDING INDUSTRIE	
23.1	Confectiekledingindustrie	2
23.2	Loonconfectiefabrieken	2
23.3	Maatkledingbedrijven	1
23.4	Pelsbereiderijen, bontfabrieken en bontwerkerijen	3
23.5	Hoeden-, petten- en mode- artikelenfabrieken	1
25	HOUT EN MEUBEL INDUSTRIE	
25.5	Overige houtwarenind.:	
	- vermogen < 50 kW	3
25.63	Mandenmakerijen	2
25.69	Vlechtwarenfabr. n.e.g.	2
25.72	Grafkistenfabrieken	2
25.73	Rietmeubelfabrieken	3
25.75	Woningstoffeerderijen	1
26	PAPIER- EN PAPIERWAREN INDUSTRIE	
26.1	Papier- en kartonfabr.:	
	- p.c. < 3 t/u	3

26.2	Papierwarenindustrie	2
27	GRAFISCHE INDUSTRIE EN UITGEVERIJEN	
27.12	Hoogdrukkerijen (klein) en kopieerinrichtingen	3
27.13	Vlakdrukkerijen:	
	– offset–vellen–drukkerijen	3
	– vlakdrukkerijen n.e.g.	3
27.15	Chemigrafische bedrijven	2
27.16	Loonzetterijen	1
27.19	Drukkerijen n.e.g.	2
27.2	Uitgeverijen (kantoren)	1
31	RUBBER– EN KUNSTSTOF– VERWERKENDE INDUSTRIE	
31.12	Rubber–artikelenfabrieken	3
31.2	Loopvlakvernieuwings– bedrijven:	
	– vloeropp. < 100 m ²	3
32	BOUWMATERIALEN–, AARDE– WERK– EN GLASINDUSTRIE	
32.2	Aardewerkindustrie:	
	– vermogen elektrische ovens totaal < 40 kW	3
32.6	Natuursteenbewerkings– bedrijven:	
	– zonder breken, zeven en drogen	3
32.71	Slijp– en polijstmiddelen fabrieken	3

32.81	Glasfabrieken:	
	– glas en glasproducten, p.c. < 5.000 t/j	3
32.82	Glasbewerkingsbedrijven (graveren, etsen etc.)	3
32.83	Glas-in-loodzetterijen	2
34	METAALPRODUCTENINDUSTRIE	
34.02	Non-ferro-metaalgieter.:	
	– p.c. < 4.000 t/j	3
34.12	Stamp-, pers-, dieptrek- en forceerbedrijven	3
34.2	Schroeven-, massadraai- werk-, veren- e.d. ind.	3
34.93	Metaaloppervlaktebehande- lingsbedrijven:	
	– emailleren	3
	– metaalharderen	3
36	ELECTROTECHNISCHE INDUSTRIE	
36.93 t/m .96	Electrotechnische ind. n.e.g.	3
36.95.1	Fabrieken voor gedrukte bedrading	3
36.99	Electrische installatie- bedrijven	2
37	TRANSPORTMIDDELENINDUSTRIE	
37.41 t/m .45	Scheepsbouw- en repara- tiebedrijven:	
	– houten schepen	3
	– kunststof schepen	3

38	INSTRUMENTEN- EN OPTISCHE INDUSTRIE	
38.	Instrumenten- en optische industrie	2
39	OVERIGE INDUSTRIE	
39.	Overige industrie voor zover n.e.g.	2
39.99.3	Overige be- en verwerken- de industrie n.e.g.	3
51	BOUWNIJVERHEID	
51.	Bouwbedrijven:	
	- algemeen	3
	- impregneren, bitumine- ren, verven	3
	- ijzervlechten, steenbe- werken	3
52	BOUWINSTALLATIE BEDRIJVEN	
52.	Bouwinstallatiebedrijven	2
61 / 62	GROOTHANDEL	
61.22	Wilde dieren, siervogels e.d.	3
63 / 64	TUSSENPERSONEN IN DE GROOTHANDEL	
63. / 64.	Tussenpersonen in de groothandel (kantoren)	1
68	REPARATIEBEDRIJVEN VOOR GEBRUIKSGOEDEREN	
68.1	Schoen- e.a. lederwaren- reparatiebedrijven	1
68.22	Autoplaatwerkerijen	3

68.23	Autospuitinrichtingen	3
68.24	Autobekleiderijen	1
68.3	Fietsen-, brom- en motor- fietsenreparatiebedr.	2
68.4	Uurwerkreparatie bedr.	1
68.5	Goud- en zilversmederijen (reparatiebedr.)	1
68.6	Reparatiebedrijven voor electr. gebruiksgoederen	1
68.7	Reparatiebedrijven voor muziekinstrumenten	1
68.9	Reparatiebedrijven voor n.e.g. gebruiksgoederen	1
72	WEGVERVOER	
72.42	Fietsenstallingsbedrijven	3
72.43	Pomp- en compressorsta- tions van pijpleidingen	3
73	ZEEVAART	
73.1 /2	Zeevaartbedrijven (kantoren):	
	- vloeropp. < 150 m	1
	- vloeropp. >= 150 m	2
74	BINNENVAART	
74.1	Binnenvaartbedrijven (kantoren):	
	- vloeropp.< 150 m	1
	- vloeropp. >= 150 m	2

75	LUCHTVAART	
75.1	Luchtvaartbedrijven (kantoren)	2
75.21.2	Luchtverkeersregel. bedr.	2
76	HULPBEDRIJVEN VAN HET VERVOER	
76. excl. .21 en .3	Hulpbedrijven van het vervoer n.e.g. (kantoren)	1
77	COMMUNICATIEBEDRIJVEN	
77.02	Telefoon-, telegraaf- diensten e.d.	2
81	BANKWEZEN	
81.	Banken:	
	- vloeropp. < 150 m2	1
	- vloeropp. >= 150 m2	2
82	VERZEKERINGSWEZEN	
82.	Verzekeringsbedrijven:	
	- vloeropp. < 150 m2	1
	- vloeropp. >= 150 m2	2
83	EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROERENDE GOEDEREN	
83.	Exploitatie- en handels- bedr. in onroerend goed:	
	- vloeropp. < 150 m2	1
	- vloeropp. >= 150 m2	2
84	ZAKELIJKE DIENSTVERLENING	
84. excl. .95 en .97	Zakelijke dienstverlening (kantoren):	

	- vloeropp. < 150 m2	1
	- vloeropp. >= 150 m2	2
93	GEZONDHEIDSZORG EN VETERINAIRE DIENSTEN	
93.	Gezondheidszorg en veterinaire diensten:	
	- individuele praktijken	1
	- medische laboratoria	1
94	MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING	
94.	Maatschappelijke dienst- verlening (incl. keukens)	2
95	SOCIAAL-CULTURELE INSTELLINGEN	
95.	Sociaal-culturele in- stellingen:	
	- ateliers voor kunst	1
	- sociaal-culturele in- stellingen n.e.g.	1
97	BEDRIJFS- EN WERKNEMERS- ORGANISATIES	
97. excl. 97.5 97.5	Bedrijfs- en werknemers- organisaties (kantoren)	2
	Research- e.d. weten- schappelijke instellingen met laboratorium	3
98	OVERIGE DIENSTVERLENENDE BEDRIJVEN	
98.21	Schoonmaakbedrijven voor gebouwen	2
98.22	Schoorsteenveegbedrijven	1

98.24	Glazenwasserijen	1
98.29	Schoonmaakbedr. n.e.g.	1
98.33	Wasverzendinrichtingen	2
98.34	Stoppage- en oppersinr.	1
98.35	Wasserettes, wassalons	1
98.4	Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	1
98.5	Foto-ateliers (incl. ontwikkelen)	1
98.92	Badhuizen en sauna-baden	2
98.93	Dierenasiels en -pensions	3
98.99	Persoonlijke dienstver- lening n.e.g.	2

Selectie: alleen bedrijfstypen
maximaal categorie 3
index voor verkeer = 1

DHV+ Milieu-informatisering Woerden

BIJLAGE 5

Karakteristieke hoofdvormen

BIJLAGE 5

In het plangebied komen een aantal panden voor die als karakteristiek zijn aan te merken.

Over deze individuele bebouwing wordt het volgende beleid voorgestaan:

- bescherming van de bestaande monumenten middels afstemming op de Monumentenwet. Panden die reeds op rijksmonumentenlijst voorkomen, hebben wettelijk al bescherming. Het bestemmingsplan sluit daarbij aan, bijvoorbeeld door het stellen van nadere eisen aan de plaats van activiteiten in de directe omgeving;
- bescherming van de (overige) karakteristieke panden.

Naast monumenten is een aantal panden in het plangebied als karakteristiek aan te merken. Daarbij is een selectie gemaakt van panden die in het Monumenten Inventarisatie-Project (MIP) zijn opgenomen, met aanvullend de panden die voorkomen op de lijst van de Stichting Karakteristiek Tytsjerksteradiel. In totaal gaat het in het plangebied om 117 panden. Uitgangspunt is dat de ruimtelijke waarden van de karakteristieke panden zoveel mogelijk in stand worden gehouden.

In de planologische regeling betekent dit dat het slopen van deze panden niet is toegestaan, tenzij na een vergunning van de gemeente. De betreffende panden hebben op de kaart een aanduiding "karakteristiek" gekregen.

De voorschriften geven aan, dat de karakteristieke vorm de bestaande hoofdvorm betreft zoals die valt in te delen overeenkomstig de in deze bijlage opgenomen type-indeling. De Beschrijving in hoofdlijnen in artikel 3 van de voorschriften spreekt als intentie uit de karakteristieke panden te beschermen.

In het kader van het overleg heeft de Commissie van Overleg ex artikel 10 Bro vervolgens gevraagd naar een referentiekader voor deze panden. Dit in verband met de beoordeling van bouwplannen. Deze bijlage beoogt dit referentiekader te bieden. Daarbij is als volgt te werk gegaan.

Er volgt een beschrijving van de als karakteristiek aan te merken panden met daarbij de belangrijkste ruimtelijke kenmerken. Deze zullen betrokken worden bij de beoordeling van bouwplannen die van invloed kunnen zijn op de karakteristieke waarden. De aanduiding "karakteristiek" betekent niet, dat het pand precies in de huidige staat moet worden bewaard, wél dat bij de beoordeling van bouwplannen er op zal worden gelet dat de ruimtelijk bepalende kenmerken, zoals hieronder beschreven, zo veel mogelijk intact blijven.

De karakteristieke panden in het buitengebied bestaan voor het merendeel uit twee hoofdgroepen: boerderijen en karakteristieke woningen.

Daaraan kan een algemene beschrijving worden gegeven die de gemeenschappelijke toetsingselementen aangeeft.

Omdat de karakteristieke panden merendeels samenvallen met een vergelijkbare groep in het bestemmingsplan-1982 is in de onderstaande beschrijving gebruik gemaakt van de in dat plan opgenomen beschrijvingen. Resteren een aantal individuele panden waar meer specifiek op ingegaan wordt.

Ten slotte kan vermeld worden dat voor wat betreft de landgoederen binnen het plangebied (De Klínze, Stanla State en Vijversburg) reeds bescherming plaatsvindt op grond van de Monumentenwet. Het bestemmingsplan beschermt voorts de situering/hoofdvorm van de gebouwen binnen de totale structuur van het landgoed.

Karakteristieke panden (algemeen)

De verschijningsvorm van bebouwing heeft een relatie met de omgevingsfunctie. Een karakteristieke verschijningsvorm van een pand draagt bij aan het karakter en de identiteit van het landschap en het beeld hiervan. In de verschijningsvorm kan onderscheid worden gemaakt tussen hoofdvorm en detaillering. De hoofdvorm van een pand heeft een veel grotere invloed op het landschapsbeeld (over veel grotere afstand waarneembaar) en is daarom belangrijker dan de detaillering.

Afhankelijk van de huidige en oorspronkelijke functie van de bebouwing zijn er grote verschillen in verschijningsvorm te constateren. Voor de beschrijving is daarom de volgende driedeling gemaakt:

- * karakteristieke boerderijvormen;
- * karakteristieke groepen woningen;
- * overige bijzondere woningen.

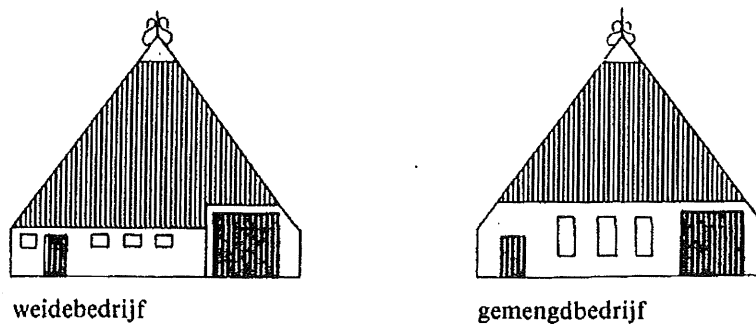
Karakteristieke boerderijen

Binnen Nederland is qua boerderijvormen een verdeling in vier hoofdgroepen te maken. Deze groepen zijn gebaseerd op de boerderijbouw van rond 1850. Deze periode kan aangemerkt worden als de eindfase van de ontwikkeling van streektypen (**Atlas van Nederland, Deel 2 Bewoningsschiedenis**). West-Friesland en de provincies Friesland en Groningen behoren tot de Friese huiskroep. De Friese huiskroep omvat verschillende boerderijtypen. Bij al deze typen vormt de "Friese Schuur" de grondslag (**Bouma 1949**).

De schuur is gebouwd volgens het principe dat de grootste hoogte onder het dak wordt gebruikt voor de hooiopslag (tasruimte). In het algemeen zijn er twee of drie hooivakken in een dergelijke schuur.

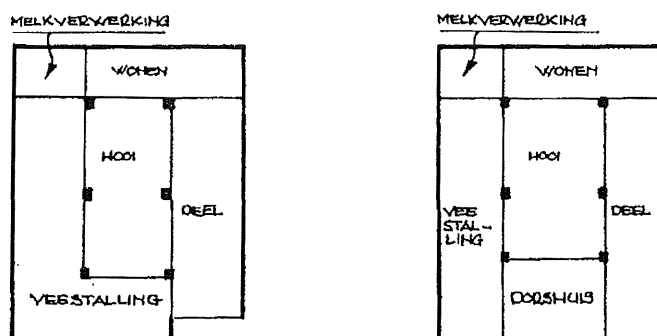
De ruimten, bestemd voor de veestalling, de stalling van wagens en gereedschap, het dorsen, de melkverwerking en het wonen zijn daaromheen gelegen, langs de zijanten van de schuur, dus waar het dak lager is. Uiterlijk wordt de Friese Schuur gekenmerkt door lage muren (in het algemeen niet hoger dan 2,50 m) en een hoge nok van het dak (vaak 10,00 m of hoger).

De hoogte van de achtergevel varieert. Bij uitsluitend weidebedrijven is de hoogte meestal gelijk aan die van de zijgevels, bij de oorspronkelijke gemengde bedrijven is de goothoogte hoger (even hoog als de bovenkant van de deuren van dat deel).

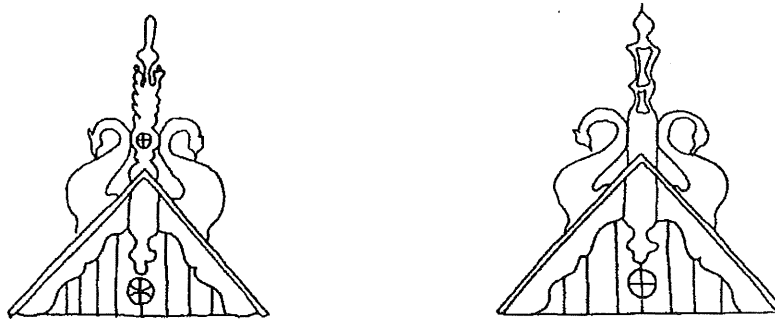
Figuur: Achtergevel Friese boerderij

Deze verschillende achtergevels zijn ontstaan door verschillende plattegronden.

Figuur: Plattegronden Friese boerderij

Kenmerkend voor de Friese Schuur is ook het stelde dak. Als vuistregel werd wel gebruikt dat de hoek tussen beide dakvlakken kleiner moet zijn dan 90° . In de praktijk komt dit erop neer dat de dakhelling 45° – 50° bedraagt. De eindschilden zijn in de regel steiler dan de zijvlakken en bekroond met uileborden.

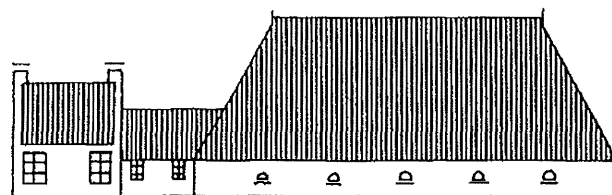
Figuur: Veel voorkomende uileborden in Tytsjerksteradiel

Friese schuren hadden oorspronkelijk vaak aangebouwde bijgebouwen. Deze bijgebouwen hadden een kap en een opgaande gevel met schoorsteen of een tuitgevel. (Dus geen schilddak).

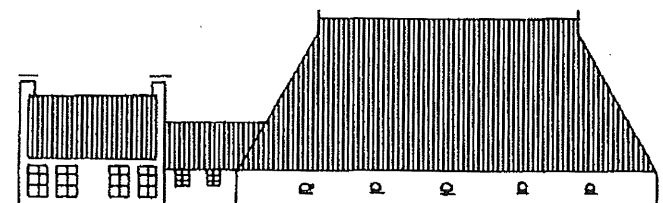
De Friese Schuur werd overal min of meer op dezelfde manier gebouwd. Voor wat betreft de manier waarop het woonhuis aan of in de schuur werd gebouwd, zijn er opmerkelijke verschillen. Op grond daarvan kunnen een aantal verschillende typen worden onderscheiden, zoals we die ook in de gemeente aantreffen.

– De kop-hals-rompboerderij –

Het belangrijkste kenmerk van dit type boerderij is het voorhuis (de kop) dat door een lagere tussenbouw (de hals) met de schuur (de romp) verbonden is. Het voorhuis heeft een zadeldak waarvan de dakhelling steeper is dan van de schuur. Afhankelijk van de vorm van het voorhuis kunnen we een aantal typen onderscheiden.

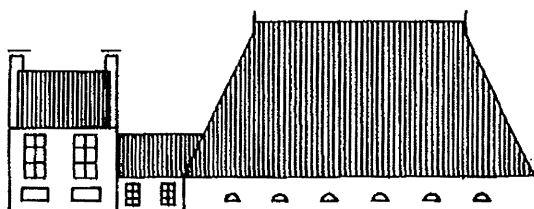
Figuur: kop-hals-romp boerderij

Figuur: kop-hals-romp boerderij

Waarschijnlijk rond het begin van de 18e eeuw komt de opkamer in gebruik. Deze opkamer lag boven een kelderruimte die half in de grond werd gebouwd. Deze kelder diende als bewaarplaats voor melk die stond op te romen.

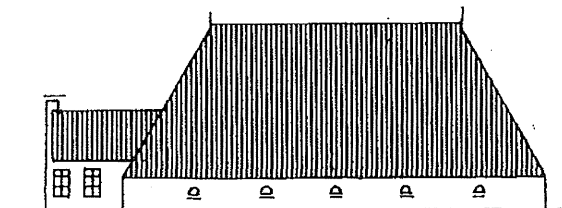
De oudste boerderijen met een opkamer hebben een lang voorhuis. De kelder ligt hier meestal onder het voorste gedeelte van het voorhuis. De meer recente boerderijen met een opkamer hebben een kort voorhuis dat bestaat uit een kelder met daarboven slechts één kamer. Vanwege het fraaie uitzicht werd deze kamer in de regel gebruikt om gasten te ontvangen e.d.

Figuur: Kop hals kop-hals-romp met kort voorhuis

- De kop-rompboerderij uit de Wouden -

Hoewel er in de Friese Wouden (het oostelijk deel van de provincie) ook wel kop-hals-rompboerderijen voorkomen, is het kop-romptype daar veel algemener. Het voorhuis is bij dit type direct met de schuur verbonden. Een opkamer ontbreekt bijna altijd. Evenals bij de kop-hals-rompboerderijen is het voorhuis of altijd links, of rechts voor de schuur geplaatst. (Dit in tegenstelling tot boerderijen in het "lage midden" en zuiden van Friesland waar het voorhuis soms in het midden van de schuur is gebouwd).

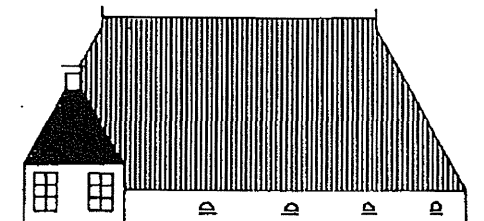
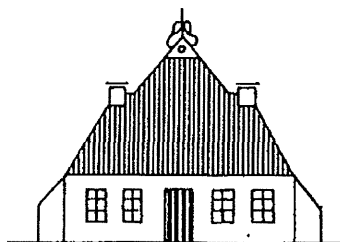
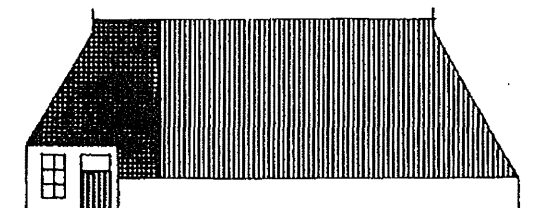
Figuur: Kop-romp boerderij

- De stelp -

De stelp bestaat alleen uit een Friese Schuur. Er is geen uitgebouwd voorhuis. Het woongedeelte, stallen, hooiopslag en deel liggen geheel onder één dak. De stelp is vermoedelijk jonger dan de hiervoor beschreven boerderijtypen.

Diverse auteurs noemen als datum begin 18e eeuw. Pas in de 19e en 20e eeuw is dit type op grote schaal toegepast.

Als een wijziging van de stelp kan een type worden beschouwd waarbij boven het woongedeelte de schoorstenen terzijde buiten het dakvlak zijn gebracht terwijl toch de voorzijde van het schuurdak vanaf het uilebord naar de dakgoot doorloopt.

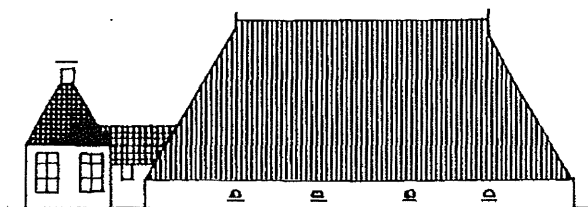

Figuur: Stelpboerderij en Afwijkende Stelpboerderij

– Aan de friese boerderij verwante typen –

In de loop van de vorige eeuw is een aantal boerderijtypen ontstaan waarvan de woonhuizen afwijken van de hiervoor beschreven bouwwijze. De reden voor deze afwijking was vaak dat men de stelp te eenvoudig vond. Men bouwde dan voor de Friese Schuur een dwars voorhuis, vaak met een monumentale voordeur. Dit voorhuis werd soms door een "hals" met de schuur verbonden.

Soms vond men een dwars voorhuis niet groot of deftig genoeg. Men bouwde dan een min of meer vierkant voorhuis met een kap die bestond uit vier schuine vlakken en een vlak middengedeelte dat werd afgedekt met zink. Hoewel deze boerderijen afwijken van de gebruikelijke friese bouwwijze, kunnen ook deze boerderijen karakteristiek voor het friese landschap worden genoemd.

Figuur: Dwarshuis van de Friese kop-hals-romp boerderij

Volgens het Monumenten Inventarisatieproject komt er binnen de groep karakteristieke boerderijen enkele boerderijen voor van het Oldambster type. Dit type boerderijen komt bij uitstek voor in Oost-Groningen, hoort tot de Friese Huisgroep en vertoont gelijkenis met de stelp. De boerderijen in Tytsjerksteradiel wordt daarmee een verwantschap toegedicht, maar zijn beduidend kleiner van hoofdvorm dan de vaak monumentale boerderijen in het Oldambt zelf. Ook de detaillering is anders.

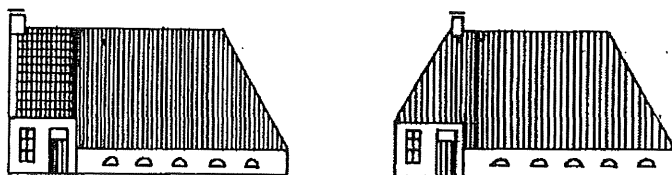
Dit type boerderij kenmerkt zich door de aanwezigheid van "krimpen" (ver-smallingen van de bouwmasa vanaf het schuurgedeelte naar het woongedeelte ervoor, een zware daklijst boven de voorgevel, een brandgevel, en veelal ook één of meer rijen kleine platte raampjes boven de grote ramen van het woongedeelte.

– Wâldboerderijtje –

Op de oostelijke zandgronden van Friesland: de Wâlden, komen van ouds kleine boerderijen voor. De bouwwijze heeft een zekere overeenkomst met de hier eerder beschreven typen maar de hoogte en oppervlakte is aanzienlijk kleiner.

Het woonhuis en bedrijfsgedeelte liggen onder één dak (schilddak), waarbij de goothoogte bij het woonhuis groter is dan bij het bedrijfsgedeelte.

Soms is de voorgevel opgetrokken tot de topgevel met een schoorsteen. In dat geval is er vaak als dakbedekking voor het woonhuis ander materiaal gebruikt dan voor de dakbedekking van het bedrijfsgedeelte.

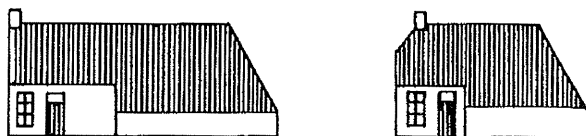
Figuur: Wâldboerderijtje

Karakteristieke groepen woningen

Het buitengebied van Tietjerksteradeel telt een groot aantal woningen met een verschillende bouwvorm en met een verschillende ouderdom. Een beperkt aantal bouwvormen is karakteristiek genoemd, omdat deze bouwvorm bepaalde streekgebonden kenmerken heeft en informatie geeft over de ontstaansgeschiedenis van het landschap. Het zijn vrijwel allemaal voormalige landarbeiderswoningen.

- Het Wâldhúske en aanverwante bouwvormen -

Het Wâldhúske is een landarbeiderswoning of een oorspronkelijk klein boerderijtje, dat in grote delen van de Friese zandgronden als bouwvorm te vinden is.

Figuur: Wâldhúske

De oppervlakte varieert van ca. 40 m² tot ruim 100 m². Kenmerkend zijn de lage goothoogte, het schilddak aan de achterkant en een verschijningsvorm waaruit blijkt dat het achterste deel van het gebouw gebruikt werd voor kleinschalige agrarische activiteiten.

In de loop der tijd zijn veel van deze woningen bouwtechnische gebreken gaan vertonen. De meest voor de hand liggende oplossing was dan het vervangen van de topgevel door een wolfseind. Soms werd de topgevel opnieuw opgetrokken en verstevigd.

- De landarbeiderswoning met schilddak -

Langs de Dokkumer Ee en ook op een enkele plaats in het aan de zeekei grenzende gebied van de Trynwâlden vinden we nog een aantal woningen die karakteristiek zijn voor de terpdorpen en buitengebieden van het Friese kleigebied. Het zijn eenvoudige, min of meer symmetrische gedetailleerde woningen met een schilddak. Van de hoofdvorm is karakteristiek de forse schildkap bekroond met twee schoorstenen en de symmetrische indeling.

Figuur: Landarbeiderswoning met schilddak

- De arbeiderswoning met zadeldak -

Een veel voorkomende bouwvorm in het coulissenlandschap van Tietjerksteradeel is de woning met een zadeldak. Slechts een beperkt aantal hiervan is karakteristiek te noemen, omdat er sprake is van streek-eigen kenmerken.

Figuur: Arbeiderswoning met zadeldak

De overeenkomst met het Wâldhuske is dan duidelijk aanwezig, zowel wat betreft de plattegrond als wat betreft goot- en nokhoogte. Ook de plaats van de schoorsteen op of tegen de voorgevel is een karakteristiek kenmerk.

– Grotere karakteristieke woningen –

Een klein aantal grotere woningen in het buitengebied is ook karakteristiek genoemd. Het zijn woningen met een bouwvorm die veel overeenkomst vertoont met patriciërs- en rentenierswoningen die we vaak tegenkomen tussen de oudere bebouwing van de Friese dorpen. De oppervlakte is ca. 120 m², de kapvorm is een schilddak of een afgeknot schilddak. Karakteristiek zijn ook de symmetrische en monumentale indeling.

Figuur: Grotere karakteristieke woningen

Overige bijzondere panden

Naast de beschreven karakteristieke boerderijen en woningen zijn enkele panden als karakteristiek aangemerkt. Het gaat hierbij om panden die niet direct binnen de genoemde groepen zijn te plaatsen, maar die wel in hun verschijningsvorm bijzonder zijn.

Bij de beoordeling van bouwplannen zal erop worden gelet dat de specifieke waarden die bepalend zijn voor de aanwijzing tot "karakteristiek" (MIP, Stichting Karakteristiek) zoveel mogelijk in tact blijven.

===

BIJLAGE 6

**Toetsingskaart Intensieve
veehouderij**

Buitengebied Tytsjerksteradiel 1997
Intensieve veehouderij

datum : 30-01-98

0Km 4Km

ALDTSJERK
OENTSJERK
TYTSJERK
VEENWOUDEN
NOARDBURSUM
IJSTRUM
SKULENBOARCH
OSTERMAR
SUWALD

0Km

4Km

Gebieden waar nieuwvestiging van c.q. omzetting naar intensieve veehouderij in beginsel mogelijk is.